

Donderdag 06/08/1914 - Ochtendeditie

Brussel, 5 augustus. De Belgen hebben zegevierend alle aanvallen der Duitsers te Luik afgeslagen. Bij een krachtige tegenaanval der Belgen zijn alle Duitsers die bij tussenpozen de forten waren voorbijgekomen gedood. De gepantserde koepels en overige pantseringen der forten blijken volkomen bestand tegen de granaten der Duitsers;

Het fort Evêque, dat de gehele dag onder vuur is geweest, is in het geheel niet beschadigd.

De Belgische vliegers doen volstrekt niet onder voor de Duitse.

De Duitsers hebben tal van inwoners van Visé doodgeschoten en de stad zelf in brand gestoken.

Brussel, 5 augustus. Generaal Leman heeft een volkomen succes behaald. Geen enkele aanval van de Duitsers is geslaagd. De Belgische troepen voerden geen vestingoorlog, maar manoeuvreerden en leverden bijgevolg een ware veldslag. Zij gedroegen zich met buitengewone standvastigheid, terwijl zij toch met een zeer uitgebreid front vochten en overal krachtdadig werden aangevallen. Het 7^e Duitse legerkorps deed een aanval in het dal van de Vesder (zijrivier van de Ourthe).

Veertigduizend Duitsers waren slaags tegen 25.000 Belgen.

De aanval werd afgeslagen.

Een daarop ondernomen tegenaanval van de Belgen had volkomen succes. Het 7^e legerkorps is in aftocht. Een gedeelte zou over Nederlands gebied zijn getrokken, de Belgen zouden voor de grens halt gehouden hebben.

De Belgen raaptten 600 gewonden in de Duitse linies op.

Men denkt, dat het 10^e Duitse legerkorps een nachtelijke aanval zal doen.

Maastricht, 6 augustus. Een ooggetuige, die zoeven van de Belgische grens terugkomt, meldt dat de brug over de Maas nog steeds niet is hersteld. En telkens, zodra een stuk klaar is, wordt dit weggeschoten. De Duitsers worden beschoten uit de forten Liers, Pontisse, Barchon, Fleron, Retinne, en Baticce en lijden grote verliezen.

Tussen Visé en Berneaux wordt gevochten. In Maastricht liggen op het ogenblik vijftien gewonde Duitsers. De uit België geweken Duitsers (non combattanten), die hedenochtend van hier vertrokken, zonden een telegram van dankbetuiging voor de liefderijke behandeling.

Brussel, 5 augustus. Vanavond half zes wordt in het ministerie van oorlog bekend gemaakt, dat heel de dag rond de forten van Luik gevochten is zonder het minste verlies voor de Belgen, terwijl de Duitsers zware verliezen hebben ondergaan. Allerlei heldendaden aan de zijde der Belgen worden vermeld. De Duitse cavalerie heeft onder het fort van Liers sterk geleden, terwijl een gemengde brigade belet heeft, dat Luik zelf genaderd werd.

De Duitsers zijn te Welkenrath.

Vaals, 5 augustus. Na het twaalfstal (van andere zijde horen wij dat het er 25 zijn - Red) Duitse gewonden te hebben bezocht, die hier zijn binnengebracht (meer zijn er in de loop van de dag niet bijgekomen) heb ik de ganse verdere dag op de berg Lixhe van zeer nabij gadeslagen hoe de Duitsers over de Maas trokken. Die overtocht had plaats in kleine ijzeren boten, die van hedenochtend zes uur af onophoudelijk volkomen ongestoord heen en weer voeren.

Dit geschiedde enkele meters ten zuiden van de Nederlandse grens.

Van pogingen om een brug te slaan was geen sprake. Visé lag ongedeerd in de zonneschijn. De ganse middag was ik ooggetuige van het granaatkartetsvuur uit de Belgische forten aan de Maas in noordwestelijke richting.

Een enkele boerderij stond nog in brand, o.a. te Mouland. Geen enkel luchtschip was heden boven het gevechtsterrein. Wel zag men vliegtuigen.

(Wij vermoeden dat onze correspondent het varen met pontonbootjes, om een brug te slaan, heeft aangezien voor de overtocht van Duitse troepen. Anders kunnen wij ons de tegenspraak van zijn bericht met andere telegrammen niet verklaren. - Red)

Brussel, 5 augustus. De Duitsers hebben een noodbrug bij Lixhe ten noorden van Visé geslagen. De forten van Battice hebben die brug verwoest. Een afdeling Duitse ruitery heeft om de Maas te kunnen doorwaden, de Nederlandse grens moeten schenden. (Dit laatste moet onjuist zijn, daar onze grenswacht de Duitsers van de loop van de grens op de hoogte houdt. Red).

Maastricht, 5 augustus. Ooggetuigen verzekeren mij, dat de Duitsers bij grenspaal 45, nabij het gehucht Navagne, bezig zijn paardenvolk over te zetten naar Lixhe. Zij worden bij het overtrekken der rivier niet beschoten.

Maastricht, 5 augustus. Vanmiddag twaalf uur bevond ik mij bij grenspaal 35 bij het gehucht Mesch en kon de Duitse troepen vlak voor mij en ook hogerop langs de hellingen van het mooie heuvelland prachtig zien. Het is mooi weer bij bewolkte lucht. Uit de richting van Touron komt steeds meer paardenvolk zich voegen bij de reeds grote troepenmacht. De mannen zien er fris uit in hun nieuwe grijze

uniform. Ik zie de rook der veldbatterijen dichtbij en de in brand staande huizen van Berneau in de verte. Grote grijze ammunitiewagens en rode vrachtautomobielen staan op de weg langs de grens. Niemand van het kijkende landvolk wordt, mits hij op Nederlands gebied blijft, teruggewezen. Het is een indrukwekkend schouwspel.

Zuidelijk van Berneau zijn de kanonnen der Duitsers opgesteld. De Belgische stelling bevindt zich op de heuvelrug aan de linker Maasoever. Men deelt mij mee dat de Duitsers herhaaldelijk beproeven de Maas te overbruggen, hetgeen door het Belgisch geschut wordt verhinderd. Ik hoor verwijderd kanonvuur en soms geluid van machinegeweren. Van de torens onzer grensdorpen waait onze vlag;

Berichten aangaande het platschieten van Visé en Argenteau zijn overdreven.

Brussel, 5 augustus. Het staat vast dat Frankrijk ons ter hulp snelt. Men zegt, zonder dat dit bevestigd is, dat het Franse leger reeds ons grondgebied heeft betreden. In een proclamatie aan het leger herinnert de koning, die heden naar het leger vertrekt om zich aan het hoofd te stellen, aan de Gulden Sporenslag en aan de zeshonderd Franchimontezen, de twee heuglijkste data voor de Vlamingen en Walen. Officieus worden de heldendaden van een padvinder uit Brussel medegedeeld die twee Duitse ingenieurs en een Duits cavalerist heeft aangehouden. De Duitsers zijn te Verviers, hun generaal belooft vergoeding in goud voor de geleden schade. Alles gaat er ordelijk toe; de Duitsers zouden de spoorweglijn van Pepinster volgen, die ze dicht bij hun bezittingen in Luxemburg brengt; zij schijnen van uit Visé niet verder naar het binnenland gerukt zijn.

De regering en het koninklijk gezin blijven in Brussel. De laatste geruchten zijn dat de onzijdigheid van Zwitserland en Denemarken zou geschonden zijn en de Fransen heel spoedig Brussel zouden betreden.

De diensten van het Rode Kruis werken prachtig. Geldinzamelingen brengen heel veel op.

Brussel, 5 augustus. Voor de troepen naar het front vertrokken heeft de koning tot het leger een proclamatie gericht, waarin hij o.m. zegt: Zonder de minste uittarting van onze kant heeft onze trotse buurman met zijn macht tractaten verscheurd, die zijn handtekening droegen, en het gebied van onze vadersen geschonden. Omdat wij weigerden onze eer prijs te geven, valt hij ons aan. Heel de wereld bewondert onze loyale houding. Laat haar achting en eerbied u sterken! De natie, die haar onafhankelijkheid bedreigd ziet, trilt, haar kinderen zijn naar de grenzen gesneld.

Dappere soldaten voor een heilige zaak, ik heb vertrouwen in uw moed en standvastigheid. Ik groet u uit naam van België! Gij zult zegevieren, want gij zijt een strijdmacht in dienst van recht en roem. Herinner u, gij leger van het Belgische volk, dat gij tegenover de vijand voor de vrijheid van uw bedreigde haardsteden vecht.

Antwerpen, 5 augustus. Hier heerst een geestdriftige stemming. De avondbladen melden dat rond Luik de Duitsers teruggeslagen zijn, 800 Duitsers gekwetst en 5000 op de vlucht. Men zingt de Vlaamse Leeuw; in het Moselhäuschen op de Meir heeft de waard met reuzenletters aangeplakt "Wij zijn Belgen!".

Zeer bekende Duitse ingezetenen zijn het land uitgezet. Men zegt dat verscheidene hunner verdacht worden van spionage door middel van draadloze telegrafie.

Luik, 5 augustus. Een dokter, met de Rode Kruisband om de arm, is te Haccourt door de Duitsers doodgeschoten, omdat hij, bedreigd wordend, zijn revolver had afgevuurd.

België en de mogendheden.

Londen, 5 augustus. In het Lagerhuis heeft Asquith vandaag een telegram van de Belgische regering voorgelezen, waarin een beroep wordt gedaan op Engeland, Frankrijk en Rusland, om als mogendheden die de onzijdigheid van België hebben gewaarborgd, gezamenlijk Duitsland's gewelddadige schending daarvan te weerstaan en de onafhankelijkheid van België te handhaven.

België - gaat het telegram voort - acht zich gelukkig te kunnen verklaren, dat het zijn versterkte plaatsen krachtig verdedigt (toejuichingen).

Verder heeft Asquith een telegram voorgelezen, behelzende dat het Belgische ministerie van oorlog de Franse militaire attaché te Brussel heeft verzocht, de Franse troepen te doen samenwerken met de Belgische, totdat de beschermende mogendheden, waarop een beroep is gedaan, tussenbeide komen.

Aan de provinciale autoriteiten in België is opgedragen een voortrukken van Franse troepen op Belgisch grondgebied niet als een schending der onzijdigheid te beschouwen (luide toejuichingen).

Brussel, 5 augustus. Volgens de Soir is prins de Croy, gewezen officier bij de guides, wegens spionage gevangen genomen.

Antwerpen, 5 augustus. Op vier Duitse stoomschepen is onder bewaking van havenambtenaren beslag gelegd.

Brussel, 5 augustus. Te Antwerpen en Gent zijn anti-Duitse betogingen gehouden.

De toestand in Antwerpen. In Antwerpen moet, naar ons een pas vandaar per auto teruggekeerde landgenoot mededeelde, de opwinding de jongste dagen groter zijn geweest dan ooit te voren. Na de paniek der vorige week met haar overdreven bankbiljettenvrees en haar défilé van kooplustigen langs kruideniers- en andere winkels kwam maandagochtend plotseling tot aller schrik en ontsteltenis de proclamatie van de Antwerpse burgemeester. De inhoud daarvan is onze lezers in hoofdzaak reeds bekend. "Hollands Limburg - zo las men daarin - is door de Duitse troepen ingenomen. Het grootste gevaar bestaat voor België om een zelfde lot te ondergaan." Na deze angstwekkende en – voor zover ons land betreft - volkomen onjuiste mededeling ontstond een ware volksverhuizing. Schier allen, die in de nabijheid van Antwerpen woonden, vluchtten stadwaarts. De meest fabelachtige geruchten deden de ronde: tot diep in Nederland zouden de Duitsers reeds zijn binnengedrongen.

Hoe deze dwaze praatjes in de wereld zijn gekomen? Dezen en genen werpen de schuld op de Agence Havas, maar vermoedelijk is de oorzaak een gans andere. Belgische militairen aan de Limburgse grens - zo zegt men - hebben de nieuwe Nederlandse uniformen voor Duitse aangezien en zijn daarna onmiddellijk naar de telefoon gesneld om hun vermeende ontdekking wereldkundig te maken.

Maandagavond intussen werden de valse berichten tegengesproken. Toen kwam de reactie. Een ongekend optimisme maakte zich van de Antwerpenaars meester: boze opmerkingen aan het adres van de onvoorzichtige burgervader vormden de enige wanklank.

Doch niet lang duurde de voorbarige vreugde. Dinsdagmiddag te vier uur werd te Antwerpen meer algemeen bekend, dat de oorlog verklaard was. Toen kwam het tot de uitingen van haat tegen de Duitsers, waarvan wij reeds in ons blad melding hebben gemaakt. De woede en neerslachtigheid - gemoedstoestanden, die elkander afwisselden - werden nog groter, toen heden (woensdag) ochtend berichten over het bombardement van Luik binnenkwamen.

Men verdacht en beschuldigde de Duitsers van de meest verachtelijke huichelarij. Maandag jl., na de valse berichten over de inval in Nederlands Limburg, hadden de besturen van een paar Duitse verenigingen de Duitse school aan het Rode Kruis en het gebouw van de Turnverein aan de Belgische generale staf aangeboden. Deze aanbieding was vergezeld gegaan van complimenteuze briefjes, welke ondertekenaars zich gelukkig verklaarden, nu zij aan “‘t gastvrije België” een dienst konden bewijzen. Deze aanbieding maakte, in het licht der later bekend geworden feiten, veler verontwaardiging gaande. Menigeen toch weigerde, goede trouw te veronderstellen.

Uit Luik werd dinsdagavond aan de Etoile Belge geseind, dat de Duitse troepen het bij Spa gelegen kasteel van de Belgische minister Davignon hebben bezet.

Donderdag 06/08/1914 - Avondeditie

De Belgische loodsen, gisteren uit Vlissingen naar Antwerpen gegaan om dienst te nemen, zijn heden, voor zover niet dienstplichtig, te Vlissingen teruggekeerd, daar de regering hun gewaardeerde diensten voorlopig niet nodig heeft.

Brussel, 6 augustus. De Belgische staf deelt het volgende mede: De Duitsers hebben woensdag de forten aangevallen van het vierkant tussen de Maas, de Vesder en de Duitse grens. Een Belgische tegenaanval is met succes bekroond geworden. De Duitsers zijn naar Holland (Op Nederlands grondgebied zijn ze, naar bekend is, niet geweest. - Red) teruggedreven. Zij verliezen drieduizend man en achthonderd gekwetsten; al de aanvallen van de vijand zijn afgeslagen.

De Belgische troepen, die zeer geestdriftig zijn, vechten tegen een tweemaal sterker leger. Sommige regimenten keerden tot driemaal toe in het vuur terug.

Vannacht was de geestdrift te Brussel zeer groot. Men heeft er als priesters verklede spionnen aangehouden.

Vannacht moet een nieuwe veldslag plaats hebben gehad. Het 10^e Duitse legerkorps zou van het noordoosten naar het zuiden en zelfs naar het westen de forten der Maas hebben aangevallen. De hoop bestaat, dat de Belgische troepen weer zegevierend uit de slag zullen zijn gekomen.

Duitse cavalerie heeft het noorden van de provincie Luxemburg tot aan Bastenaken en Marche betreden en werd teruggedreven door onze gendarmerie. Drie uhlanen werden voor Hoei door de burgerwacht gevangen genomen. Men heeft ook Duitse cavaleristen in het noorden van Belgisch Limburg gezien.

Maastricht, 6 augustus. De Belgische dorpen zijn verlaten. Het gerucht gaat, dat de Duitsers terugtrekken. Er wordt hier geen geschutvuur meer gehoord.

Maastricht, 6 augustus. Hier zijn tot nu toe 35 gewonden binnengebracht, waaronder 3 Belgen. 25 burgers liggen in het Rode-Kruishospitaal. Het Ursulinenklooster te Eijsden ligt vol.

Volgens een ooggetuige, die met een Rode Kruisauto op het slagveld is geweest, ligt dit als bezaaid met Duitse soldaten en Belgische burgers. Deze laatsten schijnen geschoten te hebben op Duitsers en zijn afgemaakt.

Antwerpen, 6 augustus. De tijdingen van de grens zijn gunstig.

In de Kongoboot is een kist opengevallen, waarin Duitse uniformen bleken te zitten.

Alle Duitsers en Oostenrijkers moeten voor hedenavond het gebied binnen de vestinggordel verlaten.

Maastricht, 6 augustus; Veel kan er van hieruit niet meer gemeld worden. Het toneel van de veldslag heeft zich verplaatst. Het maakt de indruk, dat er om Luik en aan de kant van Verviers erg gevochten wordt. Aan de rechteroever van de Maas dus, daar waar gisteren nog grote Duitse troepenmachten lagen, is het zeer kalm en zijn nog slechts kleine troepenafdelingen, zodat men de bewering wel dient aan te nemen, dat de Duitsers beneden Lixhe, vlak bij de Hollandse grens, een betonbrug over de Maas hebben geslagen en aan de overkant zijn, om daar verder te trekken.

In Eijsden beweert men deze nacht het overtrekken der troepen gehoord te hebben. Te zien was de brug niet, omdat die weg afgesloten is. Visé ligt uitgestorven, evenals de plaatsjes Berneaux en Argenteau, waar Duitse posten patrouilleren. Een officier geleidde daar een transport Belgische gevangenen en nam de burgemeester van het plaatsje als gijzelaar mee.

De Duitsers blijven steeds de Nederlandse grens eerbiedigen. Uit de forten wordt niet meer aan deze zijde geschoten, waar men ook al uit af moet leiden, dat het gevecht zich verder België in verplaatst heeft.

Brussel, 6 augustus (half twaalf). Er is op dit ogenblik geen enkele gewapende Duitser te Luik. Een afdeling ruitery was doorgebroken, maar is ontwapend. De officiële telefonische gemeenschap met Luik is hersteld.

Luik, 6 augustus ('s ochtends). Sedert gisterenavond half twaalf heeft het geschut niet opgehouden te bulderen. Er was in de nacht geen paniek, maar daar de Duitsers er in geslaagd waren de gordel van het fort van Fléron binnen te dringen, richtten zij het vuur op Bressoux, waarvan menig huis werd vernield of in brand geschoten. Een afdeling uhlanen slaagde er met ongelooflijke vermetelheid in, Luik binnen te komen tot aan de rue Sainte Foi, waar de staf gevestigd is, met het voornemen om die te vermeesteren. Gelukkig werden zij door de Belgische troepen verrast en gedood. De kreten: Leve België! barstten los. De burgerwacht zond estafettes naar alle kanten uit, vergezeld van een trompetter, die bekend maakten, dat de stad volstrekt niet genomen was en dat men dapper tegenstand bood.

Het is echter mogelijk, dat de Duitsers een nieuwe aanval voorbereiden.

De Fransen komen de Belgen te hulp. Het Journal de Bruxelles meldde gisteravond: Twintig- à vijfentwintigduizend Duitsers zijn vanochtend tussen 7 en 8 uur Manhay voorbijgekomen (in Luxemburg). Zij trokken in de richting van Aywaille en Luik.

De Fransen zullen ons in geforceerde mars te hulp komen.

Wij zullen niets zeggen over hun bewegingen en wekken alle vaderlanders op om mede de strengste discretie in acht te nemen.

Een vijf of zes Franse soldaten zijn met een auto Luik binnengereden. Zij werden luid toegejuicht.

Een Franse vlieger is de Franse troepen vooruitgevlogen en heeft hun komst aangekondigd.

De tegenstand van onze forten is buitengewoon geweest. Op het fort Evegnée is niemand gedood. De actie is geschied overeenkomstig het plan van generaal Leman, die met opzet de Duitsers tussen de forten heeft laten opdringen en vervolgens met bewonderenswaardige kracht een tegenaanval heeft gedaan, heeft zich met roem overdekt.

Men verzekert ons, dat het grootste deel van de Duitsers, die aan het gevecht hebben deelgenomen, tot de landweer behoren.

Uit Luik. Door de middaguitgave van "La Meuse" werd maandag het bars ultimatum van Duitsland door de hele stad gebliksemd. Men kon het niet geloven. Er zijn er nog, die het zo ongehoord vinden, dat ze er de mogelijkheid van niet kunnen begrijpen.

Doch wanneer rond twee uur het hele 13e regiment voetvolk, met muziek en vaandel de stad uittrok en vergezeld was van alles wat nodig is om naar een oorlogsveld te trekken; wanneer men de verpleegwagens met hun verplegers, onder wie veel jonge Luikenaars, leraars en onderwijzers, zag voorbij trekken; wanneer achter één der wagens een zestal jonge geestelijken, mee optrokken, de trompetten bliezen, de soldaten vreugdeliederen zongen, en die tocht van wie weet hoeveel duizenden, anderhalf uur duurde, terwijl tezelfdertijd wagens en auto's vol met alles op u af stormden en een hele kudde vee en schapen de stoep op moest om de straat vrij te laten; wanneer toen het volk luidkeels riep "Leve het leger! Leve

België!” en daarna mee dan honderd kanonnen en mitrailleuzen in dezelfde tocht gingen; wanneer men hoorde, “Naar Tongeren, à Tongres!” dan kwam toch het hart van velen, die geen soldaten waren, vol en bewonderde men de moed van onze soldaten, onder wie zovelen blijkbaar eerst van gisteren terug in ‘t leger kwamen, na jarenlange afwezigheid.

Daar rusten ze even voor ons huis. En uit verschillende deuren komen potten en emmers met water en op een oogslag stonden we daar met een tiental drinkglazen onze dapperen tot dienst. Een handelaar deelde volle kisten sigaren uit.

We zijn naar de kazerne van St. Walburga gegaan. Wat al Vlamingen; men hoort bijna niets anders dan Vlaams. Honderden liggen er op het gras in het park. Die we zagen, zijn tevreden. Veel ouders echter, die van ver komen, moeten weerkeren, zonder hun zonen te hebben gezien. Binnen in de kazerne is ‘t bijna onmogelijk ze te vinden. Die jongens kunnen niet genoeg lof spreken over de wijze, waarop ze door de Luikenaars worden onthaald.

Er wordt een heel stel voor draadloze telegrafie opgericht, dat duizend kilometer ver draagt. Een Luiks student doet dit en staat aan ‘t hoofd van die hele instelling. Het vaderland zal hem dankbaar wezen.

Zo druk dat de voertuigen in de bochten stoppen moeten, komen allerhande vrachten en allerhande gevaarten de stad binnen. Men staat soms verwonderd en gelooft nauwelijks wat men ziet. We zijn weer in de altijd drukke Brusselsestraat, waarin, vooraleer ze naar het centrum leidt, vijf grote straten samenlopen. Zie, karren met één en twee paarden bespannen, zware en logge boerenwagens met vijf logge Vlaamse paarden, alle van ‘s Herenelder en Valmeer in Limburg, ook van Borgloon komen door de straat, vol vee, varkens,

kalveren, hooi en stro. Boven op een strokar ligt een korf vol konijnen, op een andere, een grote mand met kiekens. Wacht, daar komen er weer, wie weet van waar, te Haut-Pré met de trein aangekomen, een dertigtal paarden, door soldaten afgehaald, binnen. Wat prachtige beesten zijn er bij!

Dwars door alles rijden de auto's oorverdovend de hoogte naar de vesting van Sint-Walburga op. Daar is er één met zuiver stro gevuld, waarop ligt vlees. Daar blijft er een stil. Vijf soldaten springen op de weg. Daar vier tot boven toe vol brood. Een andere met dozen, potten, pannen, allerhande gerief.

Het volk beweegt traag, zegt weinig, is zeer ingetogen, treurig bijna van bevangenheid. Elkeen denkt aan vreselijke dingen.

De intocht der Duitsers te Verviers. Omstreeks 10.15 kwamen, zo werd dinsdag uit Verviers gemeld, 4 of 6 uhlanen van Stembert in Verviers aan. Zij begaven zich dadelijk naar het stadhuis. Vergezeld door een stafofficier der burgerwacht is het hoofd der patrouille naar de burelen van de staf gegaan, terwijl de andere uhlanen terugkeerden om verslag te brengen aan de Duitse commandant die met andere troepen volgde.

Even vóór 11 uur kwamen 150 uhlanen aan, voorafgegaan door een officier der burgerwacht per auto, met een witte vlag.

De troep zag er niet krijgshaftig uit.

Generaal von Emmich, bevelhebber van het Duitse Maasleger, heeft ten stadhuize een proclamatie afgegeven, waarin wordt gezegd:

“Tot mijn groot leedwezen zien de Duitse troepen zich genoodzaakt de grenzen van België over te trekken. Ze handelen onder de dwang van een onafwendbare noodzakelijkheid, daar de Belgische

onzijdigheid reeds geschonden was door Franse officieren, die vermoed het Belgische grondgebied per automobiel doortrokken, om in Duitsland te dringen.”

Het manifest vervolgt dat de Duitsers een vrije weg nodig hebben, dat de soldaten in gemunt goud de levensmiddelen betalen zullen, die in het land genomen moeten worden.

Het hangt van uw wijsheid en van een onbegrepen vaderlandsliefde af uw land voor de afschuwelijkheden van de oorlog te behoeden.”

De Duitse voorhoede is, van 10 uur af, langs Remonpré, Verviers binnengetreden. Vervolgens heeft het Duitse leger overal in de stad gebivakkeerd.

De soldaten van het 20e regiment infanterie, komende van Berlijn, schenen uitgeput, terwijl het 35e regiment, uit Brandenburg, er flink uitzag.

De voorhoede, welke Luik bedreigt, moet volgens opgevangen gesprekken van Duitse officieren, uit 50.000 manschappen bestaan.

Tussen 10 uur 's morgens en 8 uur zijn ongeveer 14.000 man Verviers binnengetrokken.

De Duitse soldaten zijn eenvormig gekleed, in grijze uniformen. De officieren zijn evenzo gekleed, doch onderscheiden zich van de soldaten door een zeer smal goudgalon, op de mouw aangebracht. De officieren van de staf dragen een vergulde gordel.

De gevechten bij Visé.

Van Belgische zijde wordt over de gevechten bij Visé nog gemeld: Het gevecht aan de brug van Visé is dinsdagmiddag begonnen. Een

compagnie van het 12e linie, onder bevel van luitenant Claude bewaakte de brug aan de linkeroever.

Omstreeks half twaalf werd een vliegtoestel, uit Duitsland aankomend, op grote hoogte gezien. De mannen van het 12e linie snelden dadelijk toe en zagen het vliegtoestel in de verte verdwijnen. Kort nadien rukten Duitse ruiters aan de rechteroever aan op enige honderden meters van de brug.

Op het zien der Duitse uniformen schoten onze soldaten op hen en hun vuren werd dadelijk door de kanonnen van het fort van Barchon gesteund.

De Duitse ruiters moesten terugtrekken.

Het is onbetwistbaar dat het vuur der Belgen hier aan de Duitsers zware verliezen moet hebben toegebracht.

Omstreeks half twee 's middag breidde de Duitse ruitery zich uit over de hoogten van 's Gravenvoeren tot aan de weg van Genk. Een Duitse voorhoede had aan de rechteroever der Maas enige huizen kunnen innemen, waar een groot aantal vijandelijke voetgangers zich kwamen verschuilen. Deze voorhoedecompanie wist niets af van 't eerste gevecht van de morgen, want zij ook rukte op naar de brug van Visé en pas toen zij aan de brug kwamen, bemerkten de Duitsers dat deze opgebroken was.

Nogmaals ging het 12e linie dapper in het vuur. Gedurende meer dan anderhalf uur doorstonden deze dapperen, zonder een voet te wijken, het vuur der Duitsers.

Een Belgische eendekker kwam toen aanvliegen en de Duitsers schoten er houwitsers op af, doch zonder het vliegtoestel te treffen.

Toen zij zich in de onmogelijkheid bevonden de brug van Visé over te steken, schoten de Duitse ruiters en infanteristen, ondersteund door de artillerie naar de huizen gelegen tussen Visé, Hallembeye, Lixhe en Nijvel.

Van het fort Barchon werd op de vijand geschoten.

Te 3 uur 's middags staakte het 12e linie het vuren en trok zich terug.

Het 12e linie was wonderbaar van moed en geestdrift. De Belgen hadden 2 doden en ongeveer 15 gewonden.

Aan de kant der Duitsers zijn de verliezen zwaarder geweest, want onze soldaten waren beter beschermd en hun vuren heeft in de vijandelijke gelederen ernstige verwoestingen aangericht.

Andere kleine gevechten werden tot het vallen van de nacht geleverd.

Vier eskadrons van 600 man, onder de bevelen van bevelhebber Cumont, zijn heel de namiddag tot verkenningen overgegaan langs de verdedigingslijn, zodat generaal Leman, bevelhebber van Luik, te 6 uur 's avonds ingelicht was over de verschillende punten, door de vijand bezet. Hij kende bovendien, dank zij de militaire vliegers, de samenstelling en de getalsterkte der troepen die het grondgebied hadden overrompeld.

Een patrouille der lansiers overviel een Duitse voorpost. De Belgische kapitein greep de karabijn van een zijner mannen en sloeg twee Duitsers dood. Een derde viel uit het zadel en werd afgemaakt. De anderen konden in allerijl vluchten.

Niet ver van Bellaire werd op een Duits vliegtuigtoestel aanhoudend geschoten. Een kogel trof de vlieger, op 500 meter hoogte. Het toestel viel en de vlieger werd gedood.

Na het gevecht aan de brug van Visé, toen de mannen van het 2e bataljon van het 12e linie, onder de bevelen van majoor Collijns, met de bevelhebbers de Burggraave, François en Godefroid, terugtrokken, zongen de dappere Vlamingen van de heldhaftige troep: “Zij zullen hem niet temmen, de fiere Vlaamse leeuw!”

Het bloed der Vlaamse gemeentenaren was in de aderen der Vlamingen aan ‘t koken gegaan!

Een klein Belgisch peloton, onder ‘t bevel van een onderofficier, heeft zware verliezen aan de staf der voorhoede van de overrompelaars toegebracht, nabij Hermalle-sous-Argenteau.

Het peloton ontdekte een groep van 10 stafofficieren. Zodra deze in het bereik van hun schot gekomen waren, werden zij op geweervuur onthaald. Alleen drie officieren konden zich ten gronde werpen; de anderen werden gedood.

Italianen te Luik. De talrijke Italianen te Luik, zegt een Belgisch blad, hebben een oproep ontvangen van hun landgenoot Bruzio Romano, die er aan herinnert dat Italië zich onzijdig heeft verklaard in de strijd. Naar ‘t moederland niet kunnende vertrekken, zegt de oproep, om onze armen ten dienste van de koning te stellen, zullen wij de zaak der vrijheid van België verdedigen. Stellen wij onze armen, onze geestkracht, ons leven zelfs ten dienste der krijgsbevelhebbers van Luik ter verdediging van ons tweede vaderland!

Uitzettingen over en weer. De Vlaamsche Gazet schrijft: De Belgen, welke in Duitsland verbleven, zijn op onhoffelijke wijze terug naar ons land gestuurd geworden. Aan sommigen - misschien aan velen -

werd maar een uur tijd gegeven om heen te gaan. Ze werden in een trein gestoken, met geblindeerde portiervensters, met verbod van een andere taal dan Duits te spreken. Twee gendarmen bewaakten ze, zoals men met dieven doet.

Het algemeen gevoel schijnt te zijn, dat, hoezeer het ons ook spijt voor vele eerlijke Duitsers, die zelf het gedrag van hun land ten zeerste laken, het nodig is de Duitsers naar hun land terug te zenden.

Zo zou bijvoorbeeld het verblijf van 23.000 Duitsers te Antwerpen een gevaar kunnen worden. Velen hebben een voorname plaats en zouden heimelijk berichten kunnen oversturen naar hun land. Antwerpen is de opperste toevlucht van België. De Scheldestad zou misschien een lang beleg moeten onderstaan; men kan er die 23.000 monden gerust missen. Wij moeten onze levensmiddelen niet aan vreemden weggooien.

De verrichtingen der Belgische genie. Reeds in de nacht van maandag op dinsdag heeft, gelijk men weet, de Belgische genie de bruggen van Visé en van Argenteau doen springen. Een inwoner van Visé verhaalde aan de Gazette de Liège:

“Het was omstreeks kwart voor elven, ik maakte mij gereed om naar bed te gaan, toen ik eensklaps een vervaarlijke ontploffing hoorde.

Daar hebt ge ‘t! dacht ik; de Duitsers zijn de grenzen over.

Korts nadien een nieuwe ontploffing. Nu geen twijfel meer, de Duitsers naderen.

Ik kleedde mij aan en ging naar beneden. De verschrikte inwoners kwamen uit hun huizen. Ik vernam dat men de bruggen van Visé en Argenteau had doen springen.

Een korporaal had gemeend Duitse helmen te zien en had onmiddellijk alarm geslagen.

Omstreeks kwart voor vieren nieuwe ontploffing, nog heviger dan de vorige. Men deed de brug van Visé verder springen, daar de vorige ontploffing geen voldoende uitwerking had gehad.

Van al de huizen in de omtrek sprongen de ruiten. Ontzaglijke steenblokken, van de brug afgeworpen, vielen neer aan de voet van de berg. Een van deze vloog door de muur van een naburig gebouw en maakte er een bres van 3 meter breed.

Het fort Bonnelles heeft, volgens een nader bericht, behalve de kerk ongeveer 150 huizen in het schietveld laten springen, platgebrand of platgeschoten. Een Belgisch blad meldt nog dienaangaande: Er hebben natuurlijk bij die gelegenheid droevige tonelen plaats. Om half elf werd de stormklok geluid. Op dat ogenblik brandden vijftig huizen, Vervolgens werd de kerk in brand gestoken. Op die manier werden 130 huizen vernield. Vervolgens heeft men de bomen van de omtrek neergehaald. Men kondigt aan dat nog andere huizen zullen opgestookt of gedynamiteerd worden, want gisterenmorgen heeft het dynamiet het werk voltooid dat 's nachts werd aangevangen.

Het Handelsblad van Antwerpen meldt, dat de eerste Duitse krijgsgevangene, die de Belgische troepen in handen is gevallen, een kapitein Forstner is. Niet te verwarren met de bekende tweede luitenant van die naam.

De Belgische Boerenbond en de oorlog.

De Boerenbond heeft - zo meldt het Handelsblad van Antwerpen - bij middel van een omzendbrief al zijn gilden op de hoogte gebracht van hetgeen ze doen kunnen om de mensen van de buiten te helpen in de moeilijke omstandigheden waarin zij verkeren.

Zo wordt onder andere aangedrongen op de noodzakelijkheid voor de besturen der boerengilde om onderlinge hulp tussen boeren te organiseren met het oog op het verrichten van landbouwwerken op hoeven waar de mobilisatie der werkkrachten is komen weghalen en met het oog op het bewaken der veldvruchten. Ook om tijdelijke volkssecretariaten en inlichtingsburelen te stichten in verband met een centraal inlichtingsbureau in de Boerenbond of aan die secretariaten en burelen mee te werken, en om, eindelijk, samen met andere inrichtingen, die ellende te lenigen die uit de huidige toestand voortkomt.

Men mag verwachten dat ook op het platteland ieder zijn plicht zal vervullen.

Het Handelsblad van Antwerpen schrijft over de uitzetting der Duitsers en Oostenrijkers uit Antwerpen:

“De decreten van uitdrijving zijn deze morgen zeer vroeg uitgevoerd en talrijke Duitsers en Oostenrijkers zijn vertrokken. Tussen de uitgedrevenen waren van de deftigste mensen, die sedert jaar en dag in onze stad zijn gevestigd, wier kinderen echte Belgen zijn, en dienen in leger en burgerwacht.

De overheid heeft begrepen dat zij niet onverbiddelijk mocht zijn en heeft, op tussenkomst van invloedrijke personen van alle stand en alle partijen verscheidene decreten betreffende buitenlanders, die door de tijd van jaren trouwe Belgen zijn geworden, ingehouden.”

Voor de Belgische luchtvloot.

De rustende kolonel Soncy, die talrijke reizen in een bestuurbaar luchtschip deed, heeft zich ter beschikking van de Belgische regering gesteld. Hem zal de leiding toevertrouwd worden van het luchtschip

Ville de Bruxelles. Ingenieur Gerard, luchtschipper, is naar Antwerpen vertrokken met de graad van kapitein der luchtvloot.

Vreemde dagbladschrijvers te Brussel. Een groot aantal Engelse, Italiaanse en Spaanse dagbladschrijvers zijn te Brussel aangekomen in het vooruitzicht der gebeurtenissen - aldus de Vlaamsche Gazet.

De Duitse dagbladcorrespondenten, die te Parijs verbleven, zijn door de mobilisatie uit het land gedreven en sloegen hun hoofdkwartier te Brussel op.

Een Spaans dagbladschrijver, die reeds vele oorlogen meemaakte en de mobilisering van de meeste volkeren van Europa bijwoonde, zegt dat hij nergens met zoveel spoed als in België het leger op oorlogsvoet zag brengen en, nergens ook, zoveel kalmte mocht waarnemen.

Maandag, bij valavond, heeft men een vliegtuig van Duits fabrikaat, type Toler, boven Antwerpen zien zweven, ter hoogte van 1200 tot 1500 meter. Ondanks deze hoogte kon men het vliegtuig duidelijk waarnemen en bemerkte men dat de vlieger de ronde der versterkingen maakte, waarna hij vertrok.

De Belgische Persbond heeft besloten een openbare inschrijving open te stellen om in de nood verkerende nabestaanden van opgeroepen soldaten ter hulp te komen.

De stemming in Brussel. De Vlaamsche Gazet schrijft:

Maandagavond, 3 oogst - Deze dag is geweest een dag van golvingen. 's Morgens klonk de kreet dat Duitsland een dreigend ultimatum had ingezonden, dat België geweigerd had en dat de oorlog maar een kwestie van uren meer was. De opschudding steeg naarmate de wijzer voortgleed op de uurplaat. Men vroeg zich af hoe dat

ultimatum kon ontstaan in Duitsland's geest. Men sprak van het schenden der Hollandse grens en van Duitse legers die, Visé en Luik voorbij, afzakten op Borgworm... En steeds steeg de ontroering. Heel Brussel vlagde. Kleine en grote vaderlandse wimpels fladderden langs al de gevels. De menigte wandelde opgewonden de straten op en af. Geen karretje met groenten en vruchten of het droeg de driekleur. Voor de ramen waar kaarten ten toon gespreid liggen stonden velen hun aardrijkskunde te herhalen. Vóór de Beurs hoopte zich de massa samen, besteeg de trappen, enkelen zaten er op neer en lieten wijsgerig hun blikken over de menigte dwalen. Daar werd een man door een auto overreden. Men sloeg er nauwelijks aandacht op. Twee agenten droegen de ongelukkige in een rijtuig - en 't voorval was vergeten.

Het mag worden gezegd, dat gisteren het vaderlands gevoel voorgoed opflakkerde, dat de Belg triomfantelijk zijn vaderland ontdekte.

Tegen de avond zank er wat kalmte in de gemoederen. Het weer was luv en aangenaam. De zon ging onder in volle pracht. De tijdingen waren min scherp geworden, het Duits ultimatum werd langs een min dreigende zijde beschouwd. Het lampje der hoop, dat was uitgedoofd, werd weer aangestoken en legde een glimpje van verwachting naar beter op de aangezichten.

Tot in de late uren bleven de straten hun leven behouden. Soms grepen nog opstootjes plaats voor Duitse huizen. Hier en daar werden ruiten ingeslagen. Vele Franse en ook wel Engelse vlaggen kwamen te voorschijn. Padvindders zamelden gelden in ten bate der noodlijdende gezinnen van reservisten ...

Eindelijk, na middernacht, kwam de stilte en de rust en trachtte Brussel, na zoveel gedrang en wisselende gevoelens, in te slapen.

Dinsdagmorgen, 4 oogst - In de vlakke van Woluwe ziet men geen mens aan 't werk. Daar staan de steenovens koud en verlaten. Uit de fabrieksschouwen stijgt geen rook. De steenkapperijen liggen doods. 't Is alles stil, of 't leven er uitgeweken was ...

Wolken drijven nauwelijks zichtbaar. Langs de mistige horizon zien wij ginds het zwarte Zoniënwoud zich uitstrekken, waarin we onze jongens, onze soldaten zagen verdwijnen, gisterenmorgen.

Men werkt niet, men werkt nergens zegt men. Wat ellende zal daaruit voortspruiten! Zou het toch niet beter wezen, waar het mogelijk blijkt, toch spade en houweel maar te vatten - en aan de arbeid te togen.

De straten zijn kalm te Brussel. Auto's en motors, geleid door soldaten, snorren voorbij. Dat razend lawaai werkt benauwend op zenuwachtige mensen. Thans wapperen nog meer vlaggen dan gisteren. Burgerwachten trekken op, ernstig, stilzwijgend.

Daar stormen weer de tijdingen. Nieuwe reservisten worden opgeroepen. Duitsland heeft de oorlog verklaard aan Frankrijk en wil door België. Zullen onze jongens dan toch naar het slagveld moeten . Een moedertje liet mij een briefje van haar soldaat lezen: "Kontich, maandagnamiddag. Deze morgen zijn velen van ons naar de kanten van Antwerpen toe. Misschien zullen wij vandaag niet vertrekken. Ik heb juist gedaan met sjalotten en ajuin te kuisen. De patatten staan op het vuur, we zijn ze gaan halen bij de boeren. Wat er van den oorlog zal voortkomen weten we minder dan gij thuis. Van eten heb ik tot nu toe geen tekort gehad. Ze durven hier 1 F voor een brood en 15 cent voor een tas koffie vragen. Hier zijn mensen die heel goed zijn, maar ook slechte. Dag, moeder."

Waaruit blijkt dat onze soldaten het voorlopig nogal goed hebben.

Ten einde de heersende ontroering niet te vergroten en onnodige paniek te stichten, heeft de burgemeester van Brussel aan de politie onderrichtingen verstrekt om al de dagbladverkopers te doen verbieden de nieuwsbladen te roepen op straat. De kranten moeten door de verkopers stilzwijgend worden aangeboden.

Vanaf maandagnamiddag, rond 3 uur, is de dienst van de openbare telefoon stopgezet in Brussel. Enkel openbare diensten kunnen nog een aansluiting bekomen.

Vanaf dinsdagmorgen is alle treinverkeer geschorst tussen Brussel en Luik.

De spoorbaan wordt alleen gebruikt voor doeleinden tot de weerbaarheid van het rijk.